

Relative Deprivation as a Factor on the United States Capitol Attack on January 6, 2021

UDC: 316.4:323.2(73)"20"

DOI: <https://doi.org/10.15421/172481>**Skrypchenko Ihor**Ph.D. Student, <https://orcid.org/0000-0002-6484-8057>, si194512@gmail.com*Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)*

Abstract

The purpose of the article is to identify relative deprivation as a factor in the attack on the US Capitol Building on January 6, 2021. The study's relevance lies in its contribution to the understanding of how the phenomenon of relative deprivation influences individuals' behavior during protest actions in the USA.

The study revealed a correlation between the violent protests that occurred in 2020 and the subsequent storming of the Capitol building on January 6, 2021. The article presents data from sociological surveys that illustrate a shift in the attitudes of Republican voters towards the use of political violence. Prior to the 2020 protests, a substantial majority of Republicans denounced the violence. Following the eruption of civil unrest in response to the killing of George Floyd, members of the Republican Party began to adopt a more lenient stance on the use of violence.

The conclusions indicated that relative deprivation was a significant motivating factor for supporters of Donald Trump in their attempt to enter the U.S. Capitol on January 6. The lack of robust public condemnation of the violent protests that occurred during the summer of 2020 was a significant contributing factor to the subsequent deprivation. The justification of the seizure of administrative buildings by BLM and Antifa protesters in Seattle and Portland by politicians from the U.S. Democratic Party has prompted the emergence of a sense of relative deprivation among supporters of the Republican Party. It is therefore imperative that both major political parties in the United States acknowledge their role in exacerbating societal polarization and violence in order to prevent a further escalation of political unrest. Failure to take the aforementioned measures could result in the resurgence of political violence in the United States. The assassination attempt on presidential candidate Donald Trump on July 13, 2024 is already the first sign of this danger.

Keywords: protest, protest movement, political violence, collective behavior, relative deprivation, mass media, populism, civil society, political polarization, US Capitol, CHAZ, Republican Party, Democratic Party, BLM, Antifa, Proud Boys, Oath Keepers, George Floyd, Donald Trump, Kamala Harris, Tim Walz, democracy, the USA

Відносна депривація як чинник штурму будівлі Капітолію США 6 січня 2021 року

Скрипченко Ігор*Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)*

Анотація

Метою статті є визначити відносну депривацію як чинник штурму будівлі Капітолію США 6 січня 2021 року. Актуальність дослідження пов'язана з необхідністю встановити як впливає феномен відносної депривації на поведінку людей під час проведення протестних акцій в США.

В результаті дослідження було встановлено зв'язок між насильницькими протестами в 2020 році та штурмом будівлі Капітолію 6 січня 2021 року. В статті наведено дані соціологічних опитувань, які демонструють зміну поглядів республіканських виборців на застосування політичного насилля. До протестів 2020 року майже абсолютна більшість республіканців засуджували насилля. Після насильницьких протестів, пов'язаних із смертю Джорджа Флойда, республіканці почали ставитися до застосування насилля більш толерантно. Було виявлено, що більшість мітингарів, які увірвалися в будівлю Капітолію 6 січня, раніше були законослухняними громадянами, які не перебували в радикальних чи парамілітаризованих рухах.

У висновках встановлено, що відносна депривація була вагомим чинником, який спонукав прихильників Дональда Трампа спробувати увійти до будівлі Капітолію 6 січня. Ця депривація була викликана відсутністю рішучого публічного засудження насильницьких протестів влітку 2020 року. Виправдання політиками від Демократичної партії США захоплення адміністративних будівель в Сетлі та Портленді протестувальниками BLM та «Антифа», спонукала появу відносної депривації у прихильників Республіканської партії. Саме тому велика кількість мітингарів, які проривалися в будівлю Капітолію, не усвідомлювали, що це незаконно та суперечить основним нормам демократичної політичної культури. Тому для уникнення подальшого зростання політичного насилля в США обидві провідні партії мають визнати свою провину за зростання поляризації та насилля в суспільстві. Відсутність цього, може призвести до нової хвилі політичного насилля у Сполучених Штатах. Замах на кандидата у президента Дональда Трампа 13 липня 2024 року є вже першою ознакою цієї небезпеки.

Ключові слова: протест, протестний рух, політичне насилля, колективна поведінка, відносна депривація, ЗМІ, популізм, громадянське суспільство, політична поляризація, Капітолії США, CHAZ, Республіканська партія, Демократична партія, BLM, Антифа, Proud Boys, Oath Keepers, Джордж Флойд, Дональд Трамп, Камала Гарріс, Тім Волз, демократія, США

Стаття надійшла / Article arrived: 31.07.2024

Схвалено до друку / Accepted: 28.08.2024

Вступ.

Події, які відбулися в США 6 січня 2021 року у будівлі Капітолію, шокували всю міжнародну спільноту. В різних світових та американських ЗМІ ці події навіть називали «збройним повстанням» та «бунтом». Всі політичні експерти зазначили, що штурм будівлі Капітолію прихильниками президента Дональда Трампа став неоднозначним сигналом для всього американського суспільства. Цей штурм мало не став для багатьох реальною загрозою повалення Конституційного порядку в США та початком громадянської війни. Проаналізувавши більш детально події 6 січня, ми можемо стверджувати, що такі гучні висновки є перебільшеними. Проте негативний прецедент дійсно існує. В останнє така реальна загроза органам влади в США існувала ще за часів громадянської війни 1861–1865 років. Але важливо зауважити, що масові протести 2020 року в США, які також мали прецеденти захоплення адміністративних будівель, не сприймалися міжнародним та американським експертним середовищем як реальна «загроза демократії». Потребує пояснення, чому цей факт залишився поза увагою? Тому необхідно з'ясувати, чи існує зв'язок між протестами 2020 року і штурмом будівлі Капітолію? Важливо проаналізувати, що змусило колись завжди законослухняних республіканців піти на такий неоднозначний та суперечливий крок?

Метою статті є визначити відносну депривацію як чинник штурму будівлі Капітолію США 6 січня 2021 року. Для розкриття теми дослідження в статті використовуються наступні методи: В рамках системного методу визначено місце і взаємодію громадянського суспільства та державних інститутів, як складових частин політичної системи США. Структурно-функціональний метод доповнює системний і допомагає визначити особливості впливу насильницьких протестів на функціонування інститутів державної та політичної влади. Інституціональний метод використовується для аналізу особливостей утворення та функціонування державних органів США, що допомагає визначити справжні цілі протестних акцій. Біхевіоральний метод дозволяє встановити настрої та мотиви громадян США щодо проведення насильницьких протестів. Порівняльний метод застосовується для пошуку спільних та відмінних рис під час протестів влітку 2020 року та штурму будівлі Капітолію 6 січня 2021 року. Феноменологічний метод застосовується для аналізу основних понять та категорій.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій.

Для розкриття змісту теорії відносної депривації були використані праці низки дослідників, зокрема Семюеля Стоуффера, який був першим, хто зафіксував цей феномен у ході своїх соціологічних досліджень щодо закономірності поведінки американських солдатів (Stouffer et al., 1949).

Американський соціальний психолог Томас Ф. Петігрю (Pettigrew, 2015) докладно описав вплив досліджень Стоуффера на подальший розвиток теорії відносної депривації в гуманітарних науках. Значний внесок у розвиток теорії залишив британський соціолог Волтер Рансімен (Runciman, 1966), який систематизував складові чинники, які спонукають людей до дій. Також він виділив типологізацію відносної депривації на індивідуальну та групову. Фундаментальні дослідження щодо відносної депривації та її можливих насильницьких проявів в американському суспільстві здійснив політолог Тед Роберт Гурр (Gurr, 2016).

Американські дослідники Бріжит Л. Накос, Яелі Блох-Елкон і Роберт Шапіро (Nacos, Bloch-Elkon, & Shapiro, 2024) здійснили аналіз розвитку радикалізації окремих груп та рухів всередині Республіканської партії США, які призвели до сумнозвісних подій 6 січня 2021 року. Також пошук причин радикалізації виборців Республіканської партії, які призвели до масового штурму Капітолію, здійснив політолог Ендрю Х. Кидд (Kydd, 2021). Політологи Роберт А. Пейп та Кевен Рубі (Pape, & Ruby, 2021) здійснили дослідження щодо соціального статусу учасників штурму. Важливий внесок в аналіз подій, які відбулися під час масових протестів пов'язаних зі смертю Джорджа Флойда здійснила колишня журналістка The New York Times Неллі Боулз (Bowles, 2024). Перебуваючи безпосередньо на протестах, вона змогла від першої особи побачити наслідки насильницьких дій рухів BLM та «Антифа». Аналіз небезпеки переростання протестів 2020 року в системне політичне насилля здійснила журналістка та волонтер Сью Лані Медсен (Madsen, 2020). В статті також було наведено детальну хронологію та основні події, які відбулися під час протестів 2020 року та штурму Капітолію у 2021 році. Проаналізовано основні норми Конституції США та окремих законів США, які були порушені під час насильницьких протестів. Було також наведено дані соціологічних опитувань провідних американських дослідницьких інститутів як Центр політики університету Вірджинії, Voter Study Group та інших щодо зміни поглядів американців на застосування насилля після подій 2020-2021 років.

Результати дослідження.

Вперше поняття «відносної депривації» застосував відомий американський соціолог Семюел Стоуффер. Разом з групою інших американських соціологів він провів масштабне опитування щодо різних аспектів життя та поведінки американських солдат під час та після Другої світової війни. Дослідження вийшло у світ під назвою «Американський солдат» і було опубліковано в 1949 році (Stouffer et al., 1949). Внаслідок цих опитувань американські соціологи натрапили на деяку нелогічність у відповідях та поведінці солдатів. Наприклад, солдати військової

поліції були задоволені своїм становищем, незважаючи на доволі повільне просування по службі. В той же час інші військові були незадоволені своїм службовим становищем, незважаючи на швидке просування по «кар'єрній драбині», якщо порівнювати із військовою поліцією. Така ж нелогічна поведінка була помічена в інших опитуваннях. Афроамериканці, які служили в Південних штатах, були задоволені своїм становищем у армії, в той час як афроамериканці, які базувалися в Північних штатах були невдоволені своїм становищем у армії. Ці відповіді були дивними, адже в Південних штатах на той час діяла набагато більш жорстка расова дискримінація ніж у Північних.

Ці нелогічності Стоуффер пояснював неправильним референтими порівняннями. Причинами наведених відповідей солдатів було безпосереднє порівняння. Солдати військової поліції порівнювали себе не із загальною ситуацією в армії, а по своїм колегам із військової поліції. Теж саме стосувалося інших військовослужбовців з інших родів військ. Так само, афроамериканці, які служили на Півдні США, порівнювали своє становище не із солдатами на Півночі, а із становищем цивільного населення на Півдні, яке вони могли бачити. І враховуючи, яка дискримінація була для цивільних афроамериканців з боку місцевої влади, становище афроамериканців в армії, здавалися набагато кращими. Дослідження Стоуффера продемонструвало, що задоволення людей залежить від наявних у них прикладів для порівняння. Саме тому теорія відносної депривації стала однією з провідних у соціальних науках, адже соціальні судження формуються не тільки за абсолютними стандартами, але і за стандартами, які встановлені соціальними порівняннями (Pettigrew, 2015, p. 12).

Після Стоуффера, дослідники почали використовувати інтерпретації теорії відносної депривації для пояснення причин виникнення масових протестних рухів. Британський соціолог Волтер Рансімен запропонував своє трактування поняття «відносної депривації». Рансімен вважав, що для неї необхідна наявність 4 складових:

- розуміння суб'єктом (А), що він є позбавлений певного об'єкта (Х);
- усвідомлення А, що інші особи, яких він знає, володіють Х;
- А хоче мати Х;
- А вважає, що він може отримати Х (Runciman, 1966, p. 10).

Ці чотири складові спонукають А до дій, через усвідомлення, що інші це вже мають, а він ні.

Важливим внеском Рансімена у теорію відносної депривації є введення поняття групової та індивідуальної депривації (Runciman, 1966, p. 31). Індивідуальна депривація проявляється тоді, коли суб'єкт незадоволений своїм становищем в певній соціальній групі, членом якої він себе

вважає. Наприклад, працівник незадоволений своїм кар'єрним зростанням та буде намагатися покращити своє становище в межах компанії, де він працює. Проте дії цього працівника будуть спрямовані на покращення свого статусу і навряд чи будуть потребувати масової мобілізації працівників всієї компанії. Натомість групова депривація, або дослівно «братерська», проявляється, коли суб'єкт бачить, що соціальна група до якої він належить має незадовільне становище відносно інших соціальних груп. Яскравим прикладом такої депривації є расова дискримінація, яка існувала в США і результатом якої стало виникнення протестних рухів серед афроамериканців у 1960-х роках. Саме групова депривація породжує пропагування серед широких верств населення вимоги щодо структурних змін у суспільстві.

Зв'язок між відносною депривацією та застосуванням політичного насилля досліджував американський політолог Тед Роберт Гурр. Він визначав «відносну депривацію» як «сприйняття акторами невідповідності між їхніми ціннісними очікуваннями та їхніми ціннісними можливостями» (Gurr, 2016, p. 24). Тобто відносна депривація за Гурром, це наявність «соціальної напруги» в суспільстві, яке породжене із невідповідності між тим, що «має бути» і тим, що «є». І сама ця невідповідність і штовхає людей до застосування насилля (Gurr, 2016, p. 23). Гурр зазначає, що загальна теорія політичного насилля виникає з поєднання трьох факторів. Перший фактор, це зростання незадоволеності серед людей своїм поточним станом існування. Другий фактор, це наявність політизації цієї незадоволеності. Третім фактором є реалізація цієї незадоволеності у вигляді цілеспрямованого насилля по відношенню до політичних об'єктів та акторів (Gurr, 2016, p. 18).

Із вищезазначених трактувань явища відносної депривації ми бачимо, що основним її елементом є психологічний та емоційний стан людей. Це в свою чергу означає, що кожна людина, незалежно від свого соціального становища так чи інакше здатна відчувати стан фрустрації та незадоволення, що викличе в неї стан агресії та бажання змінити щось в рамках суспільства. З цього випливає, що політичне насилля можуть використовувати не тільки бідні люди, які незадоволені своїми доходами, але й більш заможні, якщо вони вважають, що існують утиски їх прав та свобод у порівнянні з іншими верствами населення.

6 січня 2021 року відбувалася масова акція прихильників чинного тоді президента Дональда Трампа у Вашингтоні. Саме в цей день мало відбуватися спільне засідання обох палат Конгресу, для сертифікації результатів голосування виборів президента 2020 року Колегією виборщиків. На виборах президента, які відбулися 3 листопада 2020 року, переміг кандидат від Демократичної партії

Джозеф Байден. Проте Трамп та його прихильники вважали, що в окремих штатах відбувалося фальшування під час голосування. Ще 18 грудня президент Трамп закликав своїх прибічників зібратися 6 січня у Вашингтоні на протест, щоб оскаржити результати виборів у декількох штатах. Він назвав майбутній мітинг гаслом «Врятуймо Америку» (Nacos, Bloch-Elkon, & Shapiro, 2024, p. 1).

6 січня 2021 року до Вашингтону з'їхалися тисячі прихильників президента Трампа з усіх куточків Сполучених Штатів. Спочатку дня було заплановано виступи Трампа та його прихильників серед посадових осіб Республіканської партії. Потім же мав відбутися марш до будівлю Капітолію, де мало відбуватися засідання представників Конгресу та Колегії виборщиків. Адвокат та колишній мер Нью-Йорка Руді Джуліані, виступаючи на мітингу перед Трампом, висував теорію змови, що вибори 2020 року були сфальсифіковані за допомогою машин для підрахунку голосів (Palma, 2021). Теж саме повторило зі сцени ще низка республіканців.

Сам Трамп у своїй промові не закликав до прямого насильства чи штурму будівлі Капітолію (Blake, 2021). Проте він постійно наголошував на спірних твердженнях, які тільки підбурювали людей до активних дій. Він заявив, що не можна допустити затвердження голосів виборщиків, інакше Джо Байден в такому випадку буде нелегітимним президентом. Він казав: «Ми воюємо, і якщо ви не будете воювати, у вас більше не буде країни» (Nacos, Bloch-Elkon, & Shapiro, 2024, p. 2). Закінчуючи свою промову, Трамп закликав натовп піти маршем до Капітолію, щоб підтримати конгресменів та сенаторів, які будуть оскаржувати результати голосування виборщиків в окремих штатах. Але в результаті марш закінчився спробою натовпу проникнути в будівлю Капітолію. Досі існують деякі суперечливі факти деталей штурму Капітолію. Багато учасників викладали відео, де поліцейські самі покидали свої пости, незважаючи підходити до будівлі. Водночас є свідчення, як ультраправі та парамілітаризовані рухи діяли достатньо злагоджено для заходу всередину будівлі.

Члени парамілітаризованого руху Proud Boys першими почали прориватися до території будівлі Капітолію. Внаслідок чого ними було нанесено шкоду деяким поліцейським, які охороняли периметр (Feuer, 2022). Прибічники Proud Boys агітували інших мітингарів заходити до Капітолію. Потрапивши всередину будівлі, прибічники Трампа почали шукати зал засідання, де перебували конгресмени та члени колегії виборщиків. Парадокс, проте прибічники Трампа вдерлися в будівлю Капітолію саме тоді, коли сенатори Тед Круз та Пол Госар оскаржували голосування в штаті Арізона (Forgey, 2021). У такий спосіб вони зірвали процедуру оскарження, яку вони за ідеєю Трампа мали підтримати. Служби безпеки

Капітолію почали евакуйовувати конгресменів, коли протестувальники були вже всередині. У самій будівлі Капітолію відбувалися сутички між групами поліцейських та протестувальників. В деяких місцях зіткнень лунали постріли, але стріляли тільки поліцейські. В результаті такої стрілянини загинула одна із протестувальниць, колишня військова ВПС США - Ешлі Беббіт.

Загалом від сутичок було травмовано багато протестувальників та поліцейських. Зокрема було поранено 138 офіцерів, з них 73 поліцейських Капітолію та 65 місцевих Вашингтонських поліцейських. 15 поліцейських були госпіталізовані, деякі з важкими травмами. Проте вже за декілька днів всі вони були виписані з лікарні (Hermann, & Zauzmer, 2021). Загальні завдані збитки в результаті цього штурму оцінили приблизно в 1,5 мільйона доларів (Hsu, 2021). Пошкодження всередині Капітолію включали розбиті вікна, двері та графіті. Окремі статуї, картини та меблі були пошкоджені зовнішньо, внаслідок застосування поліцією та протестувальниками перцевих балончиків, сльозогінного газу і вогнегасників.

Хоча в ЗМІ описуючи події в Капітолії називали їх «штурмом» та «збройним повстанням», насправді воно не дуже нагадувало чітко спланований та організований переворот, як, наприклад, захоплення влади більшовикам в жовтні 1917 року. Сам процес проникнення людей на територію Капітолію виглядав неорганізовано та хаотично. Представники двох парамілітаризованих протестних рухів Proud Boys та Oath Keepers використовували підручні засоби для руйнування загороджень. Наприклад, один із лідерів Proud Boys Домінік Пеццола намагався потрапити всередину Капітолію вибиваючи вікна поліцейським щитом, який він підібрав на одній із барикад (Khavin et al., 2021). Тож назвати це гарно спланованим захопленням влади навряд чи можна. А наявність більшої кількості поліції та національної гвардії взагалі б унеможливило підхід на територію Капітолію.

Проте навмисне провокування до безладів є очевидним. І саме промови Трампа та частини його соратників спровокували людей на мітингу до таких насильницьких дій. Багато дослідників додатково наводили низку причин, які могли призвести до подій 6 січня 2021 року (Nacos, Bloch-Elkon, & Shapiro, 2024; Kydd, 2021). До них відносили поляризацію американського суспільства; наявність серед республіканських виборців прибічників різних теорій змов, більшість яких розповсюджує група QAnon; появу різних парамілітаризованих радикальних рухів як Proud Boys та інші. Аналізуючи ці чинники, може скластися враження, що штурм Капітолію здійснювався фанатиками та парамілітаризованими радикалами, які зазвичай днями сидять на різних маргіналізованих групах в соцмережах. Однак

дослідники Чиказького університету Роберт Пейп та Кевін Рубі встановили, що із 193 чоловік заарештованих за несанкціоноване вторгнення в будівлю Капітолію 89% не були учасниками ультраправих або парамілітаризованих рухів. Майже половина серед них були представниками малого та середнього бізнесу або «білими комірцями». Крім того, більшість заарештованих були віком 40+, що відповідає вищезазначеному, але не є тією віковою категорією, яка зазвичай перебуває в активних радикальних рухах (Pape, & Ruby, 2021).

Ці дані демонструють, що прихильники Трампа, скоріше за все, піддалися провокації. Вони не були постійними членами протестних чи парамілітаризованих рухів. Більшість мітингарів виявилися звичайним громадянами, які до цього проявляли свою політичну активність хіба що раз на 2 роки, голосуючи на виборах. Тож виникло питання, що змусило законослухняних людей раптом піти на такі неоднозначні та насильницькі дії? Що стало причиною, яка спровокувала людей до такої бунтівної поведінки?

Американці, особливо прибічники Республіканської партії, дуже серйозно відносяться до верховенства закону, забезпечення порядку та безпеки в державі. «Закон і порядок» було одним із головних гасел президентської кампанії республіканця Річарда Ніксона, які допомогли йому виграти вибори в 1968 році. Масові заворушення та насильницькі протести були характерною рисою прибічників лівої ідеології, які, як правило, голосували за Демократичну партію. Така картина в американській політичній історії спостерігалася майже півстоліття з 1960-х до подій 6 січня 2021 року. Крім того, серед військових та поліцейських майже абсолютна більшість прибічники республіканців. 6 січня протестувальники пішли проти поліції, себто проти самих себе. Одна із загиблих протестувальниць була колишня військова. Домінік Пеццола, згаданий вище, був колишнім морським піхотинцем. Тож аргументація, що насильницькі дії були спровоковані виключно поляризацією чи радикалізацією є недостатньою. Будь-які вибори ведуть до тимчасової поляризації. В будь-якому суспільстві завжди присутні невеликі маргіналізовані рухи. Однак не кожні вибори закінчуються штурмами парламентів, де більшість учасників не є представниками радикальних рухів та організацій.

Однією з причин, які могли змусити законослухняних республіканців піти на такі відчайдушні кроки була наявність наочного прикладу, який був публічно визнаний в суспільстві «правильним» та «справедливим». Такими діями були масові насильницькі протести, які проходили в США влітку та осені 2020 року. Вони були пов'язані зі смертю афроамериканця Джорджа Флойда під час затримання поліцейськими в травні 2020 року в

Міннеаполісі, штат Мінесота. Ця смерть викликала значний резонанс в американському суспільстві. Одним із головних організаторів протестів виступив протестний рух Black Lives Matter (скорочено BLM), який офіційно виступає проти упередженого насилля стосовно афроамериканців. Також до нього приєдналися різні локальні представники руху «Антифа». За даними The Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) з 24 травня до 22 серпня було проведено 10, 600 акцій протесту. З них 10, 100 мали мирний характер, що становить близько 95% від всієї кількості протестів. Проте близько 600 акцій протесту були ідентифіковані як насильницькі (Demonstrations and Political Violence in America, 2020). Ці насильницькі протести супроводжувалися спробами штурму місцевих адміністративних будівель, як це, наприклад, відбулося в Сієтлі, штат Вашингтон.

Починаючи з 29 травня 2020 року, в Сієтлі тривали вуличні протести, які часто мали насильницький характер. Вже в перший день було заарештовано 7 чоловік за нанесення збитків та супротив арешту. Деякі протестувальники били вікна продуктивних магазинів та намагалися їх грабувати. Надалі насилля під час протестних акцій продовжило збільшуватися. На 2 червня в результаті протестів було пошкоджено більше сотні різних будівель та магазинів, було підпалено 8 автомобілів, а 6 поліцейських отримали поранення. Поліцією Сієтла було затримано 57 протестувальників за звинуваченнями у збройному нападі та пограбуванні (SPD, 2020). Після таких «мирних» протестів в Сієтлі певні адміністративні будівлі, такі як Верховний суд округу Кінг, почали закриватися перед мітингами (Businesses, government buildings close, 2020).

Починаючи з 1 червня, протест локалізувався в районі Капітолійського пагорбу, а саме біля Східного поліцейського відділку. В результаті агресивних дій протестувальників, поліція змушена була застосовувати світло-шумові гранати та перцевий газ. 7 червня акції ще більше загострилися після конфлікту між протестувальниками та водієм на вулиці, який застосував зброю після того, як його авто оточили мітингарі (Green, 2020). В результаті чергового штурму цього поліцейського відділку, керівництво прийняло дивне рішення вивести поліцейських з нього. В результаті, 8 червня поліцейські Сієтла забарикадували відділок та покинули його. Шеф поліції Сієтла сказала, що це було зроблено для «деескалації конфлікту та відновлення довіри громадян» (Jimenez, & Raftery, 2020). Протестувальники оголосили про утворення «Автономної Зони Капітолійського пагорба» (з англ. The Capitol Hill Autonomous Zone, скорочено CHAZ). Це новоутворення включало в себе більше ніж 5 кварталів та парк Кела Андерсона. Територія «зони» одразу була оточена загородами та блокуваннями,

а всі міські служби були звідти виведені і більше там не з'являлися.

Для українців ця ситуація може нагадувати події Євромайдану 2013 року. Але детальний аналіз протестів у Сіетлі демонструє, що це не так. CHAZ фактично було утворено за сприянням місцевої влади, а не в процесі протидії їй. Місцева рада Сіетла, як і мер міста, підтримували протестувальників і постійно наголошували, що протест мирний, а його учасники це молоді хлопці, які, зі слів мера Дженні Дуркан, на мітингах «лише їдять чіпси» (Madsen, 2020). Губернатор штату Вашингтон Джей Інслі заявляв, що взагалі нічого не чув про екстремістів і погроми, які відбуваються в Сіетлі (Saavedra, 2020). Згодом він заявив, що утворення CHAZ, дійсно, є не дуже законним, проте сама «автономна зона» є мирною (Darcy, 2020). На барикадах та блокпостах CHAZ було позначено, що входять на територію «зони», громадяни покидають територію США. Тобто вони не ідентифікували себе зі Сполученими Штатами. Таке відокремлення пояснювалося протестувальниками тим, що США - це расистська держава, де немає соціальної справедливості. Це була демонстрація виходу території зі складу США. Також на барикадах висіли написи «Немає гарних поліцейських, немає поганих протестувальників» та «немає поліцейських, немає проблем» (Bowles, 2024, p. 17). Але начальник поліції Сіетла Кармен Бест була афроамериканкою. Шефів поліції міст в США, на відміну від України, обирають громадяни на виборах. Доволі важко пояснити, як жінка, афроамериканка, яку обрали самі містяни раптом виявилася винна у расовій дискримінації афроамериканців? Важливо зазначити, що і шеф поліції Міннеаполіса Медарія Аррадондо, де помер Джордж Флойд, також був афроамериканцем. Тож очевидно, що протест був не стільки проти расизму, скільки за інші вузько політичні цілі.

Охорону всередині CHAZ почали здійснювати різні озброєні люди, які не зрозуміло кому підкорялись (Madsen, 2020). Згодом виокремилася декілька озброєних груп, які взяли на себе повноваження за «охорону порядку» на цій території. Основну безпеку здійснювали озброєні пістолетами та різними гвинтівками представники руху BLM та «Антифа», а також більш малі озброєні групи, як група репера Raz Simone (Bowles, 2024, p. 17). За місяць існування CHAZ на його території було пограбовано десятки квартир та магазинів. Деякі власники квартир констатували, що впродовж місяця їх встигли пограбувати 4 рази (Bowles, 2024, p. 18). Були зафіксовані й акти насилля з боку озброєних представників «Антифа», які почали конфліктувати з озброєними охоронцями BLM (Bowles, 2024, p. 19). Також в різних незрозумілих конфліктах між угрупованням відбувалися перестрілки. Врешті було вбито двоє людей, які за іронією долі були

саме афроамериканцями, за життя яких виступали протестуючи. Саме загибель людей стала кінцевою точкою, після якої місцева влада все ж таки вирішила повернути контроль над цією частиною міста на початку липня 2020 року (Kiley, Blethen, Brownstone, & Beekman, 2020). Тож за своєю суттю ця так звана «Автономна зона» скоріше нагадувала квазіутворення «ЛНР» та «ДНР».

Характерною рисою цієї ситуації було те, що політики від Демократичної партії та багато журналістів весь цей час виправдовували або замовчували насильницькі протести в Сіетлі та в інших містах США. Вони стверджували, що обурення людей проти поліції було справедливим. А насильство під час протестів робили якісь невідомі «білі люди», як про це заявляла мер міста Дж. Дуркан (Durkan, 2020). Майже місяць журналісти провідних американських медіа писали про те, що праві ЗМІ займаються розповсюдженням брехні про CHAZ (Darcy, 2020). Коли праві ЗМІ писали про пограбування власників бізнесу, провідні медіа заперечували це, стверджуючи, що власники бізнесу тільки збільшили свої прибутки від утворення CHAZ (Burns, 2020). Однак після того, як «Автономна зона» припинила своє існування, власники квартир та бізнесів на цій території подали колективний позов до федерального суду на владу міста, за те, що вона самовільно прийняла рішення вивести міські служби з частини території міста і таким чином стала співучасником подій, які відбувалися в середині CHAZ. У підсумку, в рамках угоди сторін місто мало виплатити власникам в якості компенсації суму у розмірі 3,65 мільйона доларів. Також суд наклав штраф у розмірі 600 тисяч доларів на керівництво міста за навмисне видалення переписки між собою, які стосувалися насильницьких протестів на Капітолійському пагорбі (Colton, 2023). Як зазначив політичний оглядач The Wall Street Journal Джеймс Фрімен, за навмисне знищення переписки в якості доказової бази, взагалі передбачене позбавлення волі (Freeman, 2023). Проте керівництво міста, а саме мер міста Дженні Дуркан, начальник поліції міста Кармен Бест та керівник пожежної охорони Гарольд Скоггінс змогли цього уникнути. Також суд в іншому позові постановив виплатити 500 тисяч доларів батькові одного із хлопців, якого вбили в середині CHAZ у червні 2020 року (City of Seattle settles, 2023).

Політики та ЗМІ не помічали ні насильницьких протестів, ні захоплення місцевих органів влади. У випадку із Сіетлом, цілий місяць частина міста та поліцейський відділок були зайняті озброєними людьми, які не відомо навіть чи мали дозвіл на зброю. В Міннеаполісі, звідки почалися протести 26 травня 2020 року, поліцейський відділок взагалі спалили вже на другий день (Rioters set Minneapolis police, 2020). Тільки в Міннеаполісі та Сент-Полі, двох найбільших містах Міннесоти, в результаті «мирних» протестів

було завдано різного ступеня шкоди майже 1500 різним бізнесам. В найбільш постраждалих районах змогли відновитися та поновити роботу лише 21% з них. Загальний збиток тільки в цих двох містах становив понад 500 мільйонів доларів. Гіршими були збитки в Лос-Анджелесі після погромів в 1992 році (Jackson, 2021). Мер Міннесоти демократ Якоб Фрей спочатку виправдовував погроми, говорячи, що цей «гнів» є виправданим та «правильним». Коли місто палало вже декілька днів, місцева влада вимушена була запросити допомогу, проте продовжила виправдовувати «протест», закликаючи «мітингарів» носити маски у зв'язку з ковідними обмеженнями (Schow, 2020). Губернатор штату демократ Тім Волз також бездіяв, бачучи як згорають міста штату від погромів. Він не брав на себе відповідальність за введення підрозділів Національної гвардії для захисту населення (Bierschbach, 2020). Жодної критики від провідних ЗМІ у бік протестувальників або місцевої влади за погроми на той час також не прозвучало. Вже після заворушень Об'єднаний комітет з транспорту, судочинства та громадської безпеки Сенату Міннесоти звинуватив Волза у навмисному применшенні масштабів заворушень та затримці розгортанні підрозділів Національної гвардії (Nava, 2024).

За прикладом Сіетла «Автономні зони» намагалися утворити в інших містах, зокрема у столиці США місті Вашингтон (Kunkle, Svrluga, & Jouvenal, 2020). В Портленді утворити свою «Автономну зону» не вдалося, проте ці спроби мали тривалий характер і силові протести там тривали майже все літо та осінь 2020 року. Значний час протестувальники намагалися захопити одну із будівель федерального суду в центрі Портленда. Крім місцевої поліції для його охорони були залучені федеральні правоохоронні органи, які були направлені туди згідно указу президента Трампа. Надалі протестувальники штурмували та пошкодили ще декілька інших судів у місті, а також будівлю Міграційної та митної правоохоронної служби США. Внаслідок насильницьких протестів збитки тільки федеральним будівлям був оцінений у 2,3 мільйони доларів (Batchelor, 2021). В той же час безліч власників місцевого бізнесу піддалися вандалізму та були пограбовані (Powell, 2020).

І весь цей час місцева влада, яка, як і в Сіетлі, цілковито складалася з представників Демократичної партії США, замість того, щоб деескалувати протести та затримати всіх екстремістів, які здійснювали злочини, навпаки підбурювала до протестів (WATCH, 2020). Все літо 2020 року провідні лідери Демократичної партії намагалися не згадувати насильство, яке супроводжували протести (Kerik, 2020). Вони не помічали та замовчували зайняття та штурм місцевих та федеральних адміністративних будівель, розповідаючи, що протести мають форму «фестивалю». Дискурс про «переважно мирні

протести» почав змінюватися лише наприкінці літа 2020 року, коли опитування почали демонструвати просідання рейтингу їх партії перед виборами у листопаді. Багато американців були не в захваті, що їх грабують та піддають вандалізму цілі міста заради боротьби за «расову справедливість». Тільки після рішучого засудження насильства від Джо Байдена на зїзді Демократичної партії, провідні ЗМІ та представники Демократичної партії нарешті почали згадувати про деструктивні наслідки протестів (Easley, & Parnes, 2020). Варто зазначити, що одразу після подій 6 січня 2021 року більшість республіканських політиків засудила як саме насилля, так і самого Трампа за підбурювання наговпу (Everett, LeVine, & Zanona, 2021). Вони не замовчували акти насилля, на відміну від своїх колег демократів.

Навмисне приховування та виправдання насильницьких протестів було вірогідно продиктоване політичними цілями. Демократам було вигідно використати масові протести на свою користь та «розпалити» перед виборами болочу тему для американців у вигляді проблеми расової дискримінації афроамериканців. Це пояснює, чому у містах, де були найбільші погроми, місцева влада цілковито належала представникам Демократичної партії. Це були Північні штати, які історично воювали проти рабства. У Південних штатах, себто колишньої Конфедерації, протести не переросли в погроми. Тож виходив парадокс, що найбільш «дискримінаційна» поліція була саме в «демократичних» штатах, політики якої постійно з цим явищем борються. Зрозуміло, що частина американського суспільства не могла не помітити цього дивного збігу.

Ще однією більш важливою проблемою є те, що насильницьке захоплення адміністративних будівель місцевої та федеральної влади є фактично федеральним злочином згідно Статті III Розділу 3 Конституції США (Constitution of the United States, 1787). Крім того, бажання Трампа ввести в ці міста національну гвардію мали повністю законний характер та не носили ніяких авторитарних ознак, як про це намагалися висвітлювати політичні опоненти Трампа. Адже згідно Статті IV Розділу 4 Конституції США: «Сполучені Штати гарантують кожному штату ... республіканську форму правління і захищають кожен з них від вторгнення» (Constitution of the United States, 1787). Насильницьке захоплення та контроль над адміністративними будівлями порушували республіканський устрій та принцип представницької демократії. Згідно «Закону про повстання» президент США має право вводити війська в штати без згоди їх законодавчих зборів у разі насильницьких заворушень. Проте Трамп цього врешті не зробив. Хоча він легко міг цим скористатися і використати для зміцнення своєї політичної влади. Тож поведінка Трампа під час протестів 2020 року була скоріше

занадто ліберальною та аж ніяк не авторитарно правую.

Проте передвиборча тактика Демократичної партії досягла своєї цілі і Дональд Трамп програв вибори. Адже більшість американського суспільства після погромів улітку, боялися, що перемога Трампа вірогідно викличе ще більшу хвилю насильницьких протестів, ніж були до цього. Однак перемога демократів виявилася «піровою». Адже тепер сам Трамп вирішив скористатися інструментом, який до цього використовували проти нього. А саме, спробувати насильно змінити «правила гри» в країні. Така ж думка, очевидно, виникла і в значно частини електорату Республіканської партії. Наслідки цього ми побачили 6 січня 2021 року під час протестів у Вашингтоні.

Після славновісних подій 2020-2021 року, опитування громадської думки зафіксували негативну тенденцію в американському суспільстві щодо відношення до насильства. Згідно масштабного опитувань проведеного низкою провідних американських університетів наприкінці 2021 року було встановлено, що 23% американців вважають, що насилля проти державних інститутів може бути виправданим. Серед тих, хто виправдовував насильство, 71% республіканців виправдовували насилля проти федеральних органів влади, серед демократів таких було 62%. В той же час, більшість демократів виправдовувало насилля проти місцевої влади, 43% проти 26% у республіканців (Safarou et al., 2022). Центр політики університету Вірджинії у своїх опитуваннях наприкінці 2023 року зафіксував, що 41% прихильників Джо Байдена та 38% прихильників Дональда Трампа вважають, що протилежна партія стала достатньо радикальною. Тож в такому випадку насилля може бути виправданим для того, щоб не дати іншій стороні досягти своїх політичних цілей (Center for Politics Study, 2023). Варто зазначити, що за місяць до початку протестів 2020 року, більшість республіканців рішуче засуджувало насильство. Згідно опитувань, які провів демократичний фонд Voter Study Group було встановлено, що 85% республіканців були проти виправдання насилля для досягнення власних політичних цілей. Крім того, 79% вважали не допустимим виправдання насилля навіть, якщо опозиційна партія виграє вибори в листопаді 2020 року (Kalmoe, & Mason, 2020).

Ці дані дають чітке розуміння, що виправдання насилля серед завжди законослухняних республіканців з'явилося на фоні відносної депривації, коли вони побачили насильницькі протести та їх виправдання опозиційною партією та лідерами громадської думки. На жаль, цей факт ігнорується більшістю експертів та політичних лідерів США. Постійне перекладання відповідальності за насилля виключно на Дональда Трампа та його прихильників, породжує небезпеку масштабного громадянського конфлікту

всередині США. Стійке несприйняття політичних поглядів Дональда Трампа демократами, породжує таке ж несприйняття демократів республіканцями. Виправдання насильства щодо однієї сторони, породжує виправдання насилля щодо іншої. Не виключено, що замах на Дональда Трампа, який відбувся 13 липня 2024 року, був спровокований постійним порівнянням його з Гітлером та Муссоліні (Godwin, 2023). Твердження провідних журналістів та політиків, що Трамп представляє екзистенційну угрозу для Сполучених Штатів, могли спровокувати стрілка на замах (Walsh, 2024). На жаль, цей випадок може спровокувати можливе насилля проти демократів.

Вже після замаху, Трамп в інтерв'ю заявив, що він не є загрозою демократії, а справжно загрозу представляє собою Демократична партія. Він звинуватив демократів в «перевороті», адже Байдена змусили знятися з передвиборчих перегонів, коли абсолютна більшість делегатів від партії вже проголосували за нього на праймеріз в усіх штатах. «Білим Домом зараз керують фашисти, комуністи та марксистки», - підсумував Трамп (Carnahan, 2024). Фактично Трамп вже звинувачує демократів в тому, в чому й вони його, а саме в авторитарних методах управління країною.

В суспільстві відбувається злам старих правил політичної боротьби. Якщо кандидатка в президенти від Демократичної партії Камала Гарріс зробить висновки і відійде від цих «брудних ігор» у вигляді виправдання насильства заради «блага», вона зможе захопити прихильність поміркованих та позапартійних виборців та хоча б частково понизити рівень поляризації. Проте вибір у віцепрезиденти Тіма Волза, який сповідує ультраліві погляди та фактично своїми діями сприяв погромам у містах Міннесоти в 2020 році, де він є губернатором, навряд чи говорить про можливий спад поляризації в США на майбутніх виборах. Крім того і сама Гарріс в 2020 році підтримувала скорочення фінансування поліції, а також Фонд свободи Міннесоти, який збирав застави для людей звинувачених у злочинах для того, щоб звільнити під заставу заарештованих протестувальників. В результаті на свободу виходили злочинці, на руках яких, зокрема, була низка тяжких злочинів (Kaminsky, 2024). Тож маючи доволі поляризованих кандидатів від обох партій, чинник відносної депривації вірогідно буде лише посилюватися в усіх політичних таборах.

Висновки.

У підсумку можна зазначити, що відносна депривація залишається актуальною теорією в гуманітарних науках, яка допомагає зрозуміти та пояснити причини зростання насильницьких протестів у США. На прикладі подій 6 січня 2021 року ми побачили, як велика кількість людей в один момент опинилася охопленою відчуттям фрустрації та

ненависті, що призвело до трагічних наслідків. Однак аналіз штурму будівлі Капітолію продемонстрував, що переважна більшість учасників не були раніше помічені в радикальних чи маргіналізованих рухах. Тому теза, що причини штурму пов'язані виключно з діями радикалів із рухів Proud Boys та Oath Keepers, не є повністю релевантною.

Більшість в минулому законослухняних республіканців діяли незаконно, бо відчували свою правоту. Це відчуття правоти виникло через ідентичні події масових штурмів адміністративних будівель влітку 2020 року рухами BLM та «Антифа». Пересічні республіканці бачили, що протестувальники під час зайняття адміністративних будівель мали політичну та медійну підтримку. Тож учасники штурму Капітолію опинилися під дією відносною депривації.

Захоплення місцевих та федеральних адміністративних будівель виправдовувалося низкою ЗМІ та лідерами Демократичної партії. Така позиція призвела до значних руйнувань, багатомільйонних збитків та жертв серед самих прихильників протестів. Виправдання політичного насилля для однієї частини суспільства призвела до виправдання такого ж насилля для іншої частини, що зафіксувала низка соціологічних опитувань. Звичайно, в авторитарних чи тоталітарних політичних режимах часто неможливо здійснити демократичний транзит без застосування сили. Проте застосування політичного насилля в демократичних країнах є неприпустимим. Особливо його застосування є абсурдним у США, де існує надзвичайно високий рівень децентралізації та виборність майже усіх посадових осіб. В

містах, де були насильницькі протести проти расової дискримінації поліції, шефи поліції були афроамериканцями. Тож виправдання таких протестів політиками та журналістами було проявом популізму та носило виключно політичний характер. Демократи та прибічники рухів BLM та «Антифа» не мали мети дійсно зменшити смертність та злочинність в афроамериканській спільноті.

Переслідуючи свої політичні цілі на виборах 2020 року, представники громадськості та Демократичної партії самі накликали події 6 січня 2021 року. Більшість представників Республіканської партії одразу засудили події 6 січня та навіть звинуватили Дональда Трампа за підбурювання наговпу. Швидке засудження лідерами Демократичної партії насильницьких протестів у Міннеаполісі та Сент-Полі, допомогло б уникнути погромів у містах в 2020 році та не допустити штурм Капітолію 6 січня 2021 року. Проте цього не було зроблено. Натомість ми бачимо, що поляризація й надалі продовжує підвищуватися, як зі сторони Демократичної партії, так і відповідно Республіканської. Допоки лідери обох партій не визнають свою відповідальність за це, рівень насилля в американському суспільстві продовжить зростати. Замах на кандидата в президенти Дональда Трампа може стати лише першим актом нової хвилі політичного насилля у США, адже попереду вибори, які пройдуть в листопаді 2024 року. Такий розвиток подій зашкодить не тільки самим Сполученим Штатами, але й матиме негативні наслідки для підтримання безпеки у всьому світі, враховуючи існування низки військових конфліктів, зокрема війну в Україні.

REFERENCES

- Batchelor, T. (2021). Portland Protesters Have Caused \$2.3 Million in Damage to Federal Buildings. *Newsweek*. Retrieved from <https://www.newsweek.com/portland-protesters-damage-cost-federal-buildings-1566821>
- Bierschbach, B. (2020). Gov. Tim Walz laments 'abject failure' of riot response. *Star Tribune*. Retrieved from <https://www.startribune.com/gov-tim-walz-laments-abject-failure-of-riot-response/570864092>
- Blake, A. (2021). What Trump said before his supporters stormed the Capitol, annotated. *The Washington Post*. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/politics/interactive/2021/annotated-trump-speech-jan-6-capitol/>
- Bowles, N. (2024). *Morning After the Revolution: Dispatches from the Wrong Side of History*. (Thesis).
- Burns, K. (2020). Seattle's newly police-free neighborhood, explained. *Vox*. Retrieved from <https://www.vox.com/identities/2020/6/16/21292723/chaz-seattle-police-free-neighborhood>
- Businesses, government buildings close across Puget Sound region ahead of more planned protests. (2020). *Fox 13 Seattle*. Retrieved from <https://www.fox13seattle.com/news/businesses-government-buildings-close-across-puget-sound-region-ahead-of-more-planned-protests>
- Carnahan, A. (2024). Trump on White House leadership: Run by 'fascists, Marxists, communists'. *Fox News*. Retrieved from <https://www.foxnews.com/media/trump-white-house-leadership-run-fascists-marxists-communists>
- Center for Politics Study: Partisan Desires Override Support for Constitutional Freedoms and American Values. (2023). *The University of Virginia Center for Politics*. Retrieved from <https://centerforpolitics.org/center-for-politics-study-partisan-desires-override-support-for-constitutional-freedoms-and-american-values/>
- City of Seattle settles CHOP lawsuit with Capitol Hill businesses. (2023). *Fox 13 Seattle*. Retrieved from <https://www.fox13seattle.com/news/city-of-seattle-settles-chop-lawsuit>
- Colton, E. (2023). Seattle to pay millions to settle lawsuit over damages from George Floyd-inspired 'autonomous zone' protests. *Fox Business*. Retrieved from <https://www.foxbusiness.com/lifestyle/seattle-to-pay-millions-to-settle-lawsuit-over-damages-from-george-floyd-inspired-autonomous-zone-protests>

- Constitution of the United States. (1787). *U.S. Senate*. Retrieved from <https://www.senate.gov/about/origins-foundations/senate-and-constitution/constitution.htm>
- Darcy, O. (2020). Right-wing media says Antifa militants have seized part of Seattle. Local authorities say otherwise. *CNN*. Retrieved from <https://edition.cnn.com/2020/06/11/media/seattle-antifa-protest-trump/index.html>
- Demonstrations and Political Violence in America: New Data for Summer 2020. (2020). *ACLEDA*. Retrieved from <https://acleddata.com/2020/09/03/demonstrations-political-violence-in-america-new-data-for-summer-2020/>
- Durkan, J. (2020, June 1). *I want to acknowledge*. (Post). Retrieved from https://x.com/MayorJenny/status/1267244230730113024?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etwetembed%7Ctwterm%5E1267244230730113024%7Ctwgr%5E43571c83b09907ad2144030c4d9b8fb67ab11b17%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2F
- Easley, J., & A., Parnes, A. (2020). Democrats seek balance in backing protests, condemning violence. *The Hill*. Retrieved from <https://thehill.com/homenews/campaign/514180-democrats-seek-balance-in-backing-protests-condemning-violence/>
- Everett, B., LeVine, M., & Zanona, M. (2021). The day Trump broke the GOP. *Politico*. Retrieved from <https://www.politico.com/news/2021/01/06/donald-trump-broke-gop-trumpism-capitol-455718>
- Feuer, A. (2022). Three Characters at the Heart of an Unsettling Jan. 6 Narrative. *The New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2022/06/09/us/politics/jan-6-proud-boys-capitol-police.html>
- Forgey, Q. (2021). GOP lawmakers object to Arizona electors, launching futile bid to undo Biden's victory. *Politico*. Retrieved from <https://www.politico.com/news/2021/01/06/gop-lawmakers-object-to-arizona-electors-455462>
- Freeman, J. (2023). Seattle Lawlessness and the Government Coverup. *The Wall Street Journal*. Retrieved from <https://www.wsj.com/articles/seattle-lawlessness-and-the-government-coverup-f6768159>
- Godwin, M. (2023). Yes, it's okay to compare Trump to Hitler. Don't let me stop you. *The Washington Post*. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/12/20/godwins-law-trump-hitler-comparisons/>
- Green, S. J. (2020). Prosecutors say man who shot protester on Capitol Hill likely provoked the incident. *The Seattle Times*. Retrieved from <https://www.seattletimes.com/seattle-news/law-justice/prosecutors-say-man-who-shot-protester-on-capitol-hill-likely-provoked-the-incident/>
- Gurr, T. R. (2016). *Why Men Rebel?* Routledge.
- Hermann, P. & Zauzmer, J. (2021). Beaten, sprayed with mace and hit with stun guns: police describe injuries to dozens of officers during assault on U.S. Capitol. *The Washington Post*. Retrieved from https://www.washingtonpost.com/local/public-safety/police-capitol-injures-trump/2021/01/11/ca68e3e2-5438-11eb-a08b-f1381ef3d207_story.html
- Hsu, S. S. (2021). Jan. 6 riot caused \$1.5 million in damage to Capitol – and U.S. prosecutors want defendants to pay. *The Washington Post*. Retrieved from https://www.washingtonpost.com/local/legal-issues/capitol-riot-defendants-pay-damages-restitution/2021/06/03/74691812-c3ec-11eb-93f5-ee9558ecef4b_story.html
- Jackson, J. (2021). More Than 1,500 Minnesota Businesses Damaged in George Floyd Protests, Expect to Take Years to Rebuild. *Newsweek*. Retrieved from <https://www.newsweek.com/businesses-year-after-floyd-1596610>
- Jimenez, E., & Raftery, I. (2020). They gave us East Precinct.' Seattle Police backs away from the barricade. *KUOW*. Retrieved from <https://www.kuow.org/stories/they-gave-us-east-precinct-seattle-police-backs-away-from-the-barricade>
- Kalmoe, N.P., & Mason, L. (2020). Most Americans Reject Partisan Violence, But There Is Still Cause for Concern. *Democracy Fund Voter Study Group*. Retrieved from <https://www.voterstudygroup.org/blog/has-american-partisanship-gone-too-far>
- Kaminsky, G. (2024). Kamala Harris-backed bail fund that freed violent criminals back in spotlight. *Washington Examiner*. Retrieved from <https://www.washingtonexaminer.com/news/3093548/kamala-harris-backed-bail-fund-freed-violent-criminals-back-in-spotlight/>
- Kerik, B. (2020). Democrats desperately push the 'peaceful protesters' delusion. *The Hill*. Retrieved from <https://thehill.com/opinion/criminal-justice/513063-democrats-desperately-push-the-peaceful-protesters-delusion/>
- Khavin, D., Willis, H., Cooper, S., Reneau, N., Jordan, D., Engelbrecht, C., Hill, E., Triebert, C., Browne, M., & Botti, D. (2021). Day of Rage: How Trump Supporters Took the U.S. Capitol. Visual Investigations. *The New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/video/us/politics/10000007606996/capitol-riot-trump-supporters.html>
- Kiley, B., Blethen, R., Brownstone, S., & Beekman, D. (2020). Seattle cops dismantle 'occupied' zone, arrest more than 30. *The Spokesman-Review*. Retrieved from <https://www.spokesman.com/stories/2020/jul/01/seattle-cops-start-clearing-occupied-zone-make-arr/>
- Kunkle, F., Svrluga, S., & Jouvenal, J. (2020). Police thwart attempt by protesters to topple statue of Andrew Jackson near White House. *The Washington Post*. Retrieved from https://www.washingtonpost.com/local/public-safety/dc-police-and-protesters-square-off-near-white-house/2020/06/22/cec8c88c-b4c7-11ea-a510-55bf26485c93_story.html
- Kydd, A. H. (2021). Decline, radicalization and the attack on the US Capitol. *Violence: An International Journal*, 2(1), 3-23. <https://doi.org/10.1177/263300242111010043>
- Madsen, S.L. (2020). Sue Lani Madsen: Silence on occupied Seattle area is consent to political violence. *The Spokesman-Review*. Retrieved from <https://www.spokesman.com/stories/2020/jun/18/sue-lani-madsen-silence-on-occupied-seattle-area-i/>
- Nacos, B.L., Bloch-Elkon, Y., & Shapiro, R.Y. (2024). *Hate Speech and Political Violence: Far-Right Rhetoric from the Tea Party to the Insurrection*. Columbia University Press
- Nava, V. (2024). Harris VP pick Tim Walz 'failed to act' as BLM rioters burned Minneapolis in 2020, state Senate panel found. *New York Post*. Retrieved from <https://nypost.com/2024/08/06/us-news/tim-walz-failed-to-act-as-blm-rioters-burned-minneapolis-in-2020-state-senate/>
- Palma, B. (2021). Did Rudy Giuliani Call for 'Trial By Combat' Before Trump Mob Broke Into Capitol? *Snopes*. Retrieved from <https://www.snopes.com/fact-check/giuliani-rally-speech/>

- Pape R. A., & Ruby K. (2021). The Capitol Rioters Aren't Like Other Extremists. *The Atlantic*. Retrieved from <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2021/02/the-capitol-rioters-arent-like-other-extremists/617895/>
- Pettigrew, T. F. (2015). Samuel Stouffer and Relative Deprivation. *Social Psychology Quarterly*, 78(1), DOI:10.1177/0190272514566793
- Powell, M. (2020). Portland business owners frustrated over indiscriminate vandalism. *Oregon Public Broadcasting*. Retrieved from <https://www.opb.org/article/2020/11/05/property-damage-downtown-portland-small-business/>
- Rioters set Minneapolis police precinct on fire as protests reignite over George Floyd's death. (2020). *KMSP-TV*. Retrieved from <https://www.fox9.com/news/rioters-set-minneapolis-police-precinct-on-fire-as-protests-reignite-over-george-floyds-death>
- Runciman, W. G. (1966). *Relative deprivation and social justice*. Berkeley: University of California Press.
- Saavedra, R. (2020). Washington Democrat Governor Jay Inslee Has 'Not Heard Anything About' Extremists Declaring 'Capitol Hill Autonomous Zone' In Seattle. *The Daily Wire*. Retrieved from <https://www.dailywire.com/news/washington-democrat-governor-jay-inslee-has-not-heard-anything-about-extremists-declaring-capitol-hill-autonomous-zone-in-seattle>
- Safarpour, A., Druckman, J., Lazer, D., Trujillo, K. L., Shere, A., Baum, M., ... Lin, J. (2022). *The COVID States Project #80: Americans' views on violence against the government*. <https://doi.org/10.31219/osf.io/753cb>
- Schow, A. (2020). Minneapolis Mayor Asks Rioters To Wear Face Masks And Practice Social Distancing As City BURNS. *The Daily Wire*. Retrieved from <https://www.dailywire.com/news/minneapolis-mayor-asks-rioters-to-wear-face-masks-and-practice-social-distancing-as-city-burns>
- SPD: 57 arrests, 'hundreds' of buildings damaged during weekend's riots. (2020). *Fox 13 Seattle*. Retrieved from <https://www.fox13seattle.com/news/spd-57-arrests-hundreds-of-buildings-damaged-during-weekends-riots>
- Stouffer, S. A., Suchman, E. A., DeVinney, L. C., Star, S. A., & Williams, Robin, M. Jr. (1949). *Studies in Social Psychology in World War II: The American Soldier*. (Vol. 1, Adjustment During Army Life). Princeton, N.J.: Princeton University Press.
- Walsh, B. (2024). Democrats say Trump is an existential threat. They're not acting like it. *Vox*. Retrieved from <https://www.vox.com/today-explained-newsletter/358061/democrats-biden-trump-existential-threat-democracy-debate>
- WATCH: Rioters Chase Police Cars In Seattle; Throw Large Firework At Police Building In Portland. (2020). *The Daily Wire*. Retrieved from <https://www.dailywire.com/news/watch-rioters-chase-police-cars-in-seattle-throw-large-firework-at-police-building-in-portland>